

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/41/2017
Identifikačné číslo spisu: 7016200083
Dátum vydania rozhodnutia: 18.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7016200083.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalocu CI - servis, a.s., Werferova 3, Košice, IČO: 36 180 459, zastúpeného JUDr. Ľubomírom Majerčíkom, advokátom, Mlynská 1, Košice, proti žalovanej (sťažovateľka) Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 45097-2/2015-BA zo dňa 01.12.2015, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/8/2016-84 zo dňa 28.03.2017 v znení opravného uznesenia č. k. 7S/8/2016-118 zo dňa 03.10.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/8/2016-84 zo dňa 28. marca 2017 v znení opravného uznesenia č. k. 7S/8/2016-118 zo dňa 3. októbra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, ako prvostupňový správny orgán, vydala dňa 19.05.2015 rozhodnutie číslo: 700-3412110515-GC04/15, ktorým predpísala žalobcovi podľa § 178 ods. 1 písm. a) 9. bod a § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) za obdobie január až máj 2005 penále v sume 34 237,64 € vypočítané z oneskorene uhradenej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa nasledujúceho po dni začatia predchádzajúcej kontroly včasnosti a správnosti odvodu poistného a príspevkov, t. j. od 2. júla 2005 do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rozhodnutia je príloha.

2. Na odvolanie žalobcu žalovaná rozhodnutím číslo: 45097 - 2/2015 - BA zo dňa 01.12.2015 zamietla odvolanie žalobcu a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že v odvolacom konaní bolo zistené, že Okresný súd Košice I. uznesením sp. zn. 31R/7/2010 zo dňa 13.09.2010 rozhodol o začatí reštrukturalizačného konania voči žalobcovi ako dlžníkovi. Konštatovala, že pre spôsob uplatnenia pohľadávky je rozhodujúci okamih začatia reštrukturalizačného konania zverejnením uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku; v danom prípade bolo uznesenie o začatí reštrukturalizačného konania zverejnené v Obchodnom vestníku č. OV/2010/181 dňa 21.09.2010, takže za deň zverejnenia sa považuje deň 22.09.2010 (§ 199 ods. 9 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii).

3. Následne Okresný súd Košice I. uznesením z 18.10.2010 rozhodol o povolení reštrukturalizácie dlžníka, uznesením z 09.03.2011 potvrdil reštrukturalizačný plán v znení prijatom schvaľovacou schôdzou zo dňa 21.02.2011 a ukončil reštrukturalizáciu žalobcu (toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17.03.2011). Sociálna poisťovňa, pobočka Košice neprihlásila do reštrukturalizácie poisťné a príspevky za obdobie január až máj 2005, preto neboli obsiahnuté v reštrukturalizačnom pláne a penále za omeškanie s ich platením predpísala žalobcovi až rozhodnutím z 19.05.2015, t. j. po skončení reštrukturalizácie.

4. Žalovaná tiež uviedla, že poisťné a príspevky, ktoré neboli prihlásené do reštrukturalizácie, sa penalizujú bez ohľadu na súdom potvrdený reštrukturalizačný plán, lebo nie sú jeho súčasťou. Penále sa stáva pohľadávkou sociálnej poisťovne až jeho predpísaním rozhodnutím organizačnej zložky sociálnej poisťovne. Poukázala aj na judikatúru najvyššieho súdu, podľa ktorej penále ako sankcia za porušenie povinnosti odvieť poisťné a príspevky včas nevzniká priamo zo zákona, ale pohľadávkou sa stáva až jeho predpísaním.

II.

Konanie na krajskom súde

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) preskúmané rozhodnutie žalovanej, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

6. V odôvodnení rozsudku uviedol, že z obsahu spisu mal za preukázané, že žalobca sa dostal do omeškania s úhradami poisťného na nemocenské poistenie, poisťného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poisťného na invalidné poistenie, poisťného na úrazové poistenie, poisťného na garančné poistenie, poisťného na poistenie v nezamestnanosti, poisťného do rezervného fondu solidarity, v dôsledku čoho mu bolo rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 700-3412110515-GC04/15 zo dňa 19.05.2015 podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9. a § 240 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov predpísané penále (dopenalizácia) v sume 34.237,64 eur. Medzi účastníkmi konania nebolo sporným, že poisťné príspevky a poisťné bolo zaplatené oneskorene a v čase začatia reštrukturalizačného konania už bolo uhradené. V danom prípade je súd toho názoru, že bolo povinnosťou žalovanej, aby svoju pohľadávkou, ktorá jej musela byť ku dňu začatia reštrukturalizačného konania celkom čo do presnosti a konkrétnosti zrejme, prihlásila do reštrukturalizačného konania, inak jej právo na vymáhanie tejto pohľadávky zaniklo. Nestotožnil sa s názorom žalovaného, že nárok na penále vzniká až jeho predpísaním, pričom penále bolo žalobcovi predpísané až po ukončení reštrukturalizácie a preto nemohla byť prihlásená do reštrukturalizačného konania.

7. Krajský súd preto preskúmané rozhodnutie žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil z dôvodu, že obe rozhodnutia vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná právnym názorom súdu vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí.

8. O trovách konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na ich náhradu.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka (žalovaná) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a h) S.s.p., teda že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Navrhla, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Uviedla, že sa nestotožňuje s právnym posúdením veci krajským súdom a naďalej zastáva právny názor, že penále upravené v § 240 zákona o sociálnom poistení je špecifickým druhom sankcie, ktoré vzniká samostatne a stáva sa pohľadávkou až jeho predpísaním, pričom ako pohľadávku je možné penále vymáhať až na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Rovnaký právny názor vyslovil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, z ktorého ustálenej judikatúry vyplýva, že na vznik povinnosti zaplatiť penále nepostačuje naplnenie podmienok ustanovených v zákone o sociálnom poistení, ale právne relevantnou skutočnosťou pre vznik tejto povinnosti je až vydanie rozhodnutia na penále v zmysle § 240 zákona o sociálnom poistení.

11. Žalovaná preto zastáva právny názor, že penále za obdobie január 2005 až máj 2005 v sume 34 237,64 € vzniklo až jeho predpísaním rozhodnutím. Pred predpísaním penále neexistovala žiadna povinnosť, ktorú by bol žalobca povinný plniť a Sociálna poisťovňa nemala žiadnu pohľadávku, ktorú by si mohla voči žalobcovi uplatňovať. Pretože pohľadávka na penále za obdobie január 2005 až máj 2005 nevznikla pred začatím reštrukturalizačného konania, žalovaná si ju nemohla prihlásiť do reštrukturalizačného konania. V čase, kedy táto pohľadávka vznikla, bola už reštrukturalizácia žalobcu ukončená.

12. Uviedla tiež, že zákon o sociálnom poistení jej neukladá lehotu, v ktorej by bola povinná penále predpísať. Rovnaký právny názor vyplýva aj z rozhodnutia sp. zn. 1Sžso/3/2013 z 10.12.2013, podľa ktorého „... je celkom v právomoci žalovanej ako oprávneného správneho orgánu rozhodnúť, či vôbec túto sankciu (rozumej penále) uplatní, resp. v akom časovom horizonte pri omeškaní dlžníka s platením poistného k uplatneniu tejto sankcie prikróčí.“

13. V závere sa odvolala na skutočnosť, že predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne vo veci predpísania penále, pričom opodstatnenosť ich predpísania bola jednoznačne preukázaná. V zákone o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neexistuje právna prekážka na predpísanie penále po skončení reštrukturalizácie. Splnenie podmienok oprávňujúcich vymáhať pohľadávku na penále môže byť až vecou núteného výkonu rozhodnutia.

14. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovanej navrhol, aby ju kasačný súd odmietol ako neprípustnú, resp. zamietol ako nedôvodnú a priznal žalobcovi náhradu trov kasačného konania podľa pripojeného vyčíslenia.

15. Vytýkal žalovanej, že na jednej strane namieta odklon od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, ale na druhej strane sama nerešpektuje právny názor vyslovený v rozsudku sp. zn. 1Sžso/65/2013, že základným problémom v tejto veci je vymedzenie vzťahu medzi zákonom č. 461/2003 Z. z. a zákonom č. 7/2005 Z. z., ktorého ustanovenia vo svojich rozhodnutiach neuvádza. Pritom ak pohľadávka bola v rámci reštrukturalizácie zmenená alebo odpísaná čo do jej výšky a času, neexistuje možnosť z nej vypočítať penále.

16. Žalobca má za to, že neprihlásenie pohľadávok za sporné obdobie do reštrukturalizácie má právny dopad v súlade s ustanoveniami zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a žalovaná mala po ukončení reštrukturalizácie v súlade s ustanovením § 155 ods. 1 veta druhá zákona č. 461/2003 Z. z. zosúladiť evidenciu pohľadávok s reálnym stavom vyvolaným prebiehajúcou reštrukturalizáciou a

odpísať pohľadávku alebo jej neuhradenú časť, čo sa však nestalo.

17. Namietal tiež, že žalovaná nevymedzila dôvody kasačnej sťažnosti v súlade s ust. § 440 ods. 2 S.s.p. a neuviedla, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

18. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18.07.2018 (§137 ods. 2 S. s. p.).

19. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým vyhovel žalobe a zrušil preskúmané rozhodnutia žalovanej ako aj jej pobočky v Košiciach, pretože dospel k záveru, že vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci. Preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a konania týmto rozhodnutiam predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľky sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov (tzn. splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil krajský súd zo zistení uvedených v súdnom a v administratívnom spise.

Podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, 1) ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie 1) za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie 1) do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, zaplatená exekútorovi alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 151 ods. 1 veta druhá zákona, Sociálna poisťovňa odpíše pohľadávku alebo jej neuhradenú časť, ak na základe právoplatného uznesenia sudu po splnení reštrukturalizačného plánu zanikla dlžníkovi povinnosť splatiť Sociálnej poisťovni pohľadávku alebo jej neuhradenú časť z dôvodu, že na jej plnenie nebol povinný podľa schváleného reštrukturalizačného plánu.

20. Skutkový stav v danej veci, tak ako je opísaný vyššie, nebol sporný. Spornou zostala otázka, či Sociálna poisťovňa mohla žalobcovi po skončení reštrukturalizácie predpísať penále za omeškanie s platením poistného a príspevkov alebo išlo o pohľadávku, ktorú bola povinná prihlásiť v reštrukturalizačnom konaní. Pretože preskúmaným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Košice z 19.05.2015 bolo predpísané penále za obdobie január až máj 2005, krajský súd mal za to, že ku dňu začatia reštrukturalizačného konania musela byť táto pohľadávka vo výške 34 237,64 € zrejmá, bolo povinnosťou žalovanej prihlásiť ju do reštrukturalizačného konania, a pretože tak neurobila, nemohla už toto penále predpísať žalobcovi po skončení reštrukturalizácie.

21. V tejto súvislosti kasačný súd považuje za potrebné poukázať na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, napr. rozhodnutie sp. zn. 9Sžso/10/2013 z 28. apríla 2014 (ktoré bolo prijaté správnym kolégiom aj ako judikát pod č. R 63/2015), v ktorom je vyslovený právny názor, „... že pohľadávka na penále

nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistné a príspevky; vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. ... Kým penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, Sociálna poisťovňa ho nemôže uplatňovať ako existujúcu pohľadávku v reštrukturalizačnom konaní. Žalovaná preto uvedenú pohľadávku vzhľadom na jej neexistenciu nemohla prihlásiť do reštrukturalizačného konania a z toho dôvodu nemohlo dôjsť ani k zániku tejto pohľadávky podľa ustanovenia § 155 ods. 2 ZKR.“ Rovnako napr. aj v rozhodnutí sp. zn. 7Sžso/36/2012 je vyslovený právny názor, že penále podľa § 240 ods. 1 zákona nie je príslušenstvom pohľadávky, ani nie je akcesorickým záväzkom a nárok na penále nevzniká priamo zo zákona, ale porušením povinnosti zaplatiť poistné včas a v správnej výške vzniká Sociálnej poisťovni právo predpísať penále a až týmto momentom dochádza ku vzniku pohľadávky. Pritom právo predpísať penále je limitované iba desaťročnou premlčacou lehotou odo dňa splatnosti poistného.

22. Z uvedeného teda možno vyvodiť záver, že pohľadávka Sociálnej poisťovne z titulu penále za omeškanie s platením poistného za obdobie január až máj 2005 vznikla až jeho predpísaním rozhodnutím zo dňa 19.05.2015, teda po skončení reštrukturalizácie, čo znamená, že v čase prihlasovania pohľadávok v reštrukturalizačnom konaní neexistovala a preto nemohla byť prihlásená.

23. V prejednávanej veci preto neobstojí ani námietka žalobcu, že Sociálna poisťovňa mala postupovať podľa citovaného ustanovenia § 151 ods. 1 druhá veta zákona a odpísať pohľadávku, na plnenie ktorej žalobca nebol povinný podľa schváleného reštrukturalizačného plánu, lebo nešlo o pohľadávku, prihlásenú v reštrukturalizačnom konaní. Reštrukturalizácia sa v tomto prípade nedotkla ani poistného, z ktorého bolo predpísané penále, pretože išlo o obdobie omeškania pred začatím reštrukturalizácie.

24. Kasačný súd preto dal za pravdu sťažovateľke, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a nerešpektoval ustálenú judikatúru najvyššieho súdu najmä v otázke vzniku pohľadávky v dôsledku porušenia povinnosti odvieť poistné včas a v správnej sume.

25. Kasačný súd s ohľadom na uvedené napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť, pričom právny názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p.

26. Kasačný súd na záver pukazuje na list žalovanej zo dňa 04.01.2016, ktorý je obsahom administratívneho spisu a ktorým žalobcovi oznámila odpustenie povinnosti zaplatiť predmetné penále predpísané rozhodnutím č. 700-3412110515-GC04/15 zo dňa 19. mája 2015 v sume 34 237,64 €, a to s odkazom na ustanovenie § 293a zákona o sociálnom poistení.

27. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.